

DOCUMENT DE DRETS I LLIBERTATS DE LES PERSONES GRANS

AMB ESPECIAL ATENCIÓ A LES
PERSONES GRANS AMB DEPENDÈNCIA

BON TRACTE
EN TOT MOMENT

Consell Assessor
de la Gent Gran

Ajuntament de
Barcelona



INTRODUCCIÓ

El document que es presenta a continuació és un text sobre els drets i les llibertats de les persones grans amb especial atenció a les persones amb dependència elaborat pel Consell Assessor de la Gent Gran, òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona.

Cadascun dels drets, llibertats i responsabilitats d'aquest document tenen com a finalitat impulsar una cultura que promogui la participació i el dret a decidir, sempre fomentant l'autonomia de les persones grans, especialment de les persones grans amb dependència, i de tota la ciutadania.

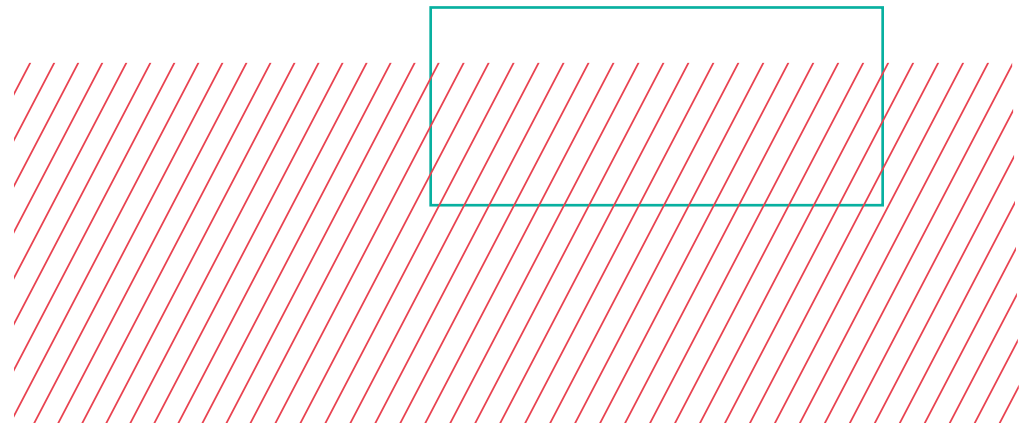
L'actual document és la darrera versió d'un text obert en procés continuat de revisió i actualització. El primer document va ser el resultat d'un procés participatiu amb els consells de gent gran dels districtes i es va aprovar a la 1a Convenció Les veus de les persones grans de Barcelona l'any 2003.

El document inclou un seguit de recomanacions per fer efectius aquests drets. El Consell Assessor de la Gent Gran vol sensibilitzar a les persones grans, als seus entorns habituals, institucions, mitjans de comunicació, als i les professionals i a la ciutadania de la necessitat de respectar els drets que reconeix aquest document per tal de no tolerar determinades formes de tractar a les persones grans i especialment a les persones grans amb dependència.

BON TRACTE EN TOT MOMENT

El bon tracte és el principi bàsic que ha de regir en tot moment, circumstància i actuació. Les persones grans, especialment les persones grans amb dependència, tenen dret a ser tractades amb respecte i dignitat, que no es vegi mai degradada la seva dignitat humana ni se'ls falti al respecte o siguin víctimes de discriminació, de manera deliberada, per omissió o per deixadesa, de paraula o fet, per raó de sexe, edat, procedència, ideologia, religió, orientació i identitat sexual, condició socioeconòmica, etc.

La cultura del bon tracte és respondre a les necessitats, vivències i subjectivitat de les persones grans amb dependència, defugint l'infantilisme i la sobreprotecció que anul·len la seva capacitat de decisió.



Les persones grans amb dependència es poden trobar en situacions de més vulnerabilitat i indefensió per defensar els seus drets bàsics. Les persones o entitats que en tenen cura han de vetllar per tal que rebin sempre un bon tracte.

Els drets i deures següents garanteixen el respecte i la seva dignitat com a persones:

- 1** Dret a **rebre informació i gaudir de mesures de promoció de l'envelliment i suport a la dependència** al llarg de tot el cicle vital.
- 2** Dret a l'**autonomia de decisió** i a continuar sent reconegudes, al llarg de tota la vellesa, com a ciutadans i ciutadanes de ple dret amb total respecte a la seva dignitat i intimitat.
- 3** Dret a **ser protegides de qualsevol forma de maltractament** en els àmbits familiar, públic, assistencial i per part de les administracions públiques.
- 4** Dret a una **protecció jurídica adequada**, tant de la seva persona com dels seus béns.
- 5** Dret a uns **ingressos suficients**, així com a mantenir la gestió del seu patrimoni i de les seves rendes.
- 6** Dret a una **valoració de l'estat de salut** per tal de poder gaudir de l'atenció adequada i per a la promoció de l'autonomia, incloent-hi totes les situacions.
- 7** Dret a prendre part en les decisions sobre la **provisió de cures i suports** i les alternatives possibles.
- 8** Dret a **escollir el seu lloc de vida i a disposar dels serveis de cures de proximitat de qualitat** que siguin necessaris en el moment en què els necessitin.
- 9** Dret a rebre uns **serveis d'atenció adequats al seu grau de dependència** en el marc d'un model d'atenció centrat en la persona.
- 10** Dret a ser **cuidades per professionals** amb formació de base i continua adient.
- 11** Dret al **manteniment de les relacions familiars i d'amistat**.
- 12** Dret que la **societat conegui i sigui sensible a les necessitats de les persones grans** i molt especialment de les persones grans amb dependència.
- 13** Deure de les persones grans amb dependència de **respectar l'interès general de la comunitat** en què viuen.
- 14** Responsabilitat de les persones grans amb dependència de **ser agents actius de la seva pròpia cura**.



1

Dret a **rebre informació i gaudir de mesures de promoció de l'envelliment i suport a la dependència** al llarg de tot el cicle vital

La promoció d'un bon envelliment al llarg de tota la vida ha de ser l'eix central de la política en matèria de cures de salut, qualitat de vida i de protecció social.

La majoria de processos que tenen com a resultat la dependència física o psíquica poden ser previnguts o pal·liats. Calen mesures sanitàries i socials de llarg termini que millorin, facilitin i afavoreixin la qualitat de vida de les persones grans.

Cal una informació clara i objectiva sobre les mesures de prevenció al llarg de la vida a tots els ciutadans/es, en especial a les persones grans, i cal que els recursos necessaris siguin accessibles a tothom.



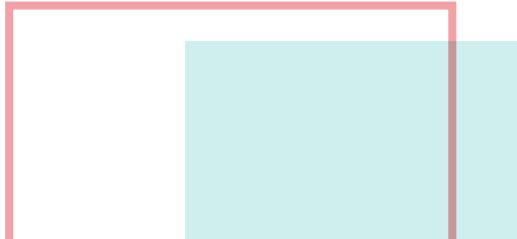
2

Dret a **l'autonomia de decisió** i a continuar sent reconegudes, al llarg de tota la vellesa, com a ciutadans i ciutadanes de ple dret amb total respecte a la seva dignitat i intimitat

Les persones grans han de poder gaudir de l'autonomia de decisió que els permetin les seves capacitats físiques i mentals.

Cal que les persones grans tinguin present que l'exercici d'aquesta autonomia implica responsabilitat. Els i les professionals dels serveis de cura i suport, així com els familiars de les persones grans, tenen la responsabilitat de respectar la seva dignitat, integritat i autonomia, i encoratjar la seva participació i independència per desenvolupar-se en les activitats de la vida diària.

Les persones grans amb dependència són especialment vulnerables per exercir aquest dret.



3

Dret a **ser protegides de qualsevol forma de maltractament** en els àmbits familiar, públic, assistencial i per part de les administracions públiques

Cal salvaguardar a les persones grans de qualsevol mena de maltractament. Per garantir aquest dret, cal sensibilitzar al respecte tota la població, en especial els professionals. Cal seguir avançant en la utilització de protocols de detecció de maltractaments en tots els àmbits de la vida.

Totes les persones tenim dret a rebre informació accessible i a poder-nos relacionar directament amb l'administració. Tots els tràmits que ens afecten han de ser clars i fàcils de comprendre.

4

Dret a una **protecció jurídica adequada**, tant de la seva persona com dels seus béns

Les persones grans han d'estar informades per poder exigir l'exercici dels seus drets i sobre la legislació que els afecta.

Totes les persones grans han de tenir assegurat l'exercici efectiu de tots els drets cívics (incloent el dret de vot).

Cal veure la incapacitació i altres mesures judicials com una forma positiva de protecció de la persona que les necessita.

Els que inicien o apliquen una mesura de protecció tenen el deure d'avaluar-ne les conseqüències psicològiques i socials.

En cas que s'apliquin algunes de les mesures legals de protecció previstes per la legislació vigent cal tenir present que:

- La protecció pot ser parcial i reversible.
- La dependència psíquica no exclou que la persona gran subjecta a alguna mesura de protecció pugui continuar expressant-se, sempre que sigui possible, sobre la seva forma de vida i també que sempre sigui informada dels actes que es facin en nom seu.



5

Dret a uns **ingressos suficients**, així com a mantenir la gestió del seu patrimoni i de les seves rendes

Les administracions públiques han de garantir que les persones grans i especialment les persones grans amb dependència disposin dels ingressos i recursos suficients per tal de tenir cobertes totes les necessitats bàsiques per viure amb dignitat.



6


Dret a una **valoració de l'estat de salut** per tal de poder gaudir de l'atenció adequada i per a la promoció de l'autonomia, incloent-hi totes les situacions

Calen mecanismes que afavoreixin el diagnòstic precoç per detectar situacions d'inici de pèrdua de capacitats.

Les persones grans tenen dret a tenir informació clara i comprensible sobre el seu diagnòstic, la seva situació actual i les previsibles evolucions futures.

Els serveis d'avaluació han d'estar suficientment dotats d'equips gerontològics multidisciplinaris per poder fer diagnòstics i seguiments.

Els serveis d'atenció primària de salut han de comptar amb la figura del geriatre.





7

Dret a prendre part en les decisions sobre la **provisió de cures i suports** i les alternatives possibles

Les persones grans amb dependència tenen dret a participar en el disseny del seu pla individual d'atenció (PIA) i mantenir la capacitat de decisió, en funció de les seves condicions personals.

Totes les persones grans tenen dret a rebre la informació sobre les opcions de tractament i a decidir sobre com volen ser ateses o com volen ser protegides.

Cal facilitar el coneixement del document de voluntats anticipades, el seu contingut i procediment.

Les persones grans tenen dret que s'apliquin les disposicions que s'hagin establert en el seu document de voluntats anticipades.



8

Dret a **escollir el seu lloc de vida i a disposar dels serveis de cures de proximitat de qualitat** que siguin necessaris en el moment en què els necessitin

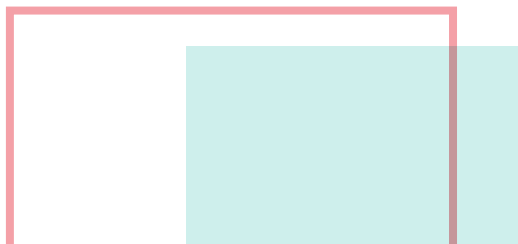
Tota persona gran ha de tenir accés a totes les cures i serveis necessaris.

Les persones grans amb dependència o amb mobilitat reduïda han de poder triar si volen viure a la comunitat o en un centre residencial. Cal proposar-los i facilitar-los els serveis, les ajudes tècniques i les adaptacions necessàries que els permetin residir al domicili.

Des de l'Administració s'haurà de promoure els recursos d'habitatge necessaris per impulsar modalitats alternatives de viure i conviure que faciliten l'accés a habitatge digne i adequat a les necessitats vitals de les persones grans.

Quan les necessitats de les persones grans amb dependència depassen les possibilitats d'ajuda a domicili, cal que hi hagi a la seva disposició serveis de llarga estada de qualitat en centres de diversa tipologia que responguin a les seves necessitats, en el marc de l'atenció centrada en la persona.

Calen serveis socials i sanitaris suficients i coordinats que ofereixin una atenció personalitzada.





9

Dret a rebre uns **serveis d'atenció adequats al seu grau de dependència** en el marc d'un **model d'atenció centrat en la persona**

La seva atenció integral i personalitzada ha de ser l'objectiu permanent, vetllant perquè el centre residencial cobreixi totes les seves necessitats.



10

Dret a ser **cuidades per professionals amb formació de base i continua adient**

Totes les persones que es dediquin a la cura han de tenir accés a una formació inicial i continuada i han de rebre supervisió i suport psicològic.

Els/les cuidadors/es professionals han de tenir una titulació adequada al seu lloc de treball així com retribucions i estabilitat laboral d'acord amb les seves responsabilitats.



11

Dret al **manteniment de les relacions familiars i d'amistat**



El manteniment dels vincles familiars, de relació i d'amistat són primordials per a la qualitat de vida de les persones grans i molt especialment per les persones grans amb dependència.

Cal que siguin reconegudes en tots els àmbits les aportacions i necessitats dels cuidadors/es familiars, i que estiguin a la seva disposició serveis d'informació, de formació, de respir i altres mesures de suport adequades.

Els serveis de proximitat han d'estimular els vincles socials i relacionals de les persones grans i facilitar la participació dels familiars en l'atenció de les persones grans amb dependència. Aquest paper també pot ser assumit per persones del seu entorn íntim, amics, amigues o persones voluntàries.

Els centres de dia i els centres residencials han d'afavorir la interrelació dels residents en la comunitat.

Les persones grans tenen dret a iniciar i/o mantenir relacions afectives i íntimes mútuament consentides, incloent-hi l'àmbit residencial.





12

Dret que la **societat conegui i sigui sensible a les necessitats de les persones grans** i molt especialment de les persones grans amb dependència

Cal que la informació sobre els drets de les persones grans i especialment de les persones grans amb dependència arribi al conjunt de la ciutadania.

Els entorns accessibles i segurs són un dret de tota la ciutadania.

La discriminació i l'exclusió pot ser tant el resultat d'una sobreprotecció, que no tingui en compte les capacitats que conserva la persona gran amb dependència, com del refús que comporten els estereotips que poden fins i tot donar lloc a l'autoexclusió.



13

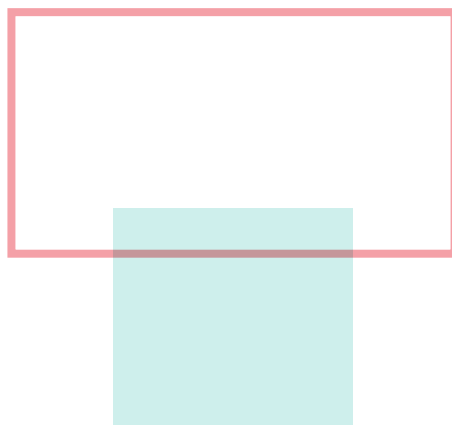
Deure de les persones grans amb dependència de **respectar l'interès general de la comunitat** en què viuen

Les persones grans com a ciutadanes que són tenen drets, deures i responsabilitats.

Les persones grans tenen el deure de respectar els drets i les necessitats de les persones amb qui conviuen.

Les persones grans amb dependència tenen el deure de tractar amb correcció els seus cuidadors, ja siguin familiars, professionals o no professionals.

Així mateix, cal que facin un ús responsable i solidari de tots els recursos i serveis.



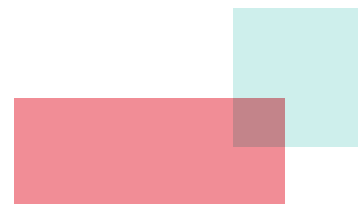
14

Responsabilitat de les persones grans amb dependència de **ser agents actius de la seva pròpia cura**

Les persones grans tenen la responsabilitat d'implicar-se en la mesura de la seva capacitat en la seva autocura, seguir els tractaments i complir les mesures acordades.

Cal que les persones grans planifiquin el seu propi envelliment i formalitzin les voluntats anticipades i d'autotutela per si arriba el moment en què perden la capacitat de decidir.

Totes les administracions han de respectar els drets que aquest document reconeix i han d'adoptar les mesures necessàries en tots els àmbits que siguin de la seva competència.





barcelona.cat/consellgentgran

barcelona.cat/gentgran

